

«Діяльність публічних бібліотек Чернігівщини в 2014 році»

оглядово–інформаційні матеріали

Проектна та програмна діяльність бібліотек

Сучасна бібліотека – це не тільки зібрання книжкових колекцій, але й величезний світ соціальних комунікацій для людей, об'єднаних пошуком знань. Сьогодні бібліотека – це культурний центр, що забезпечує інформаційні потреби користувачів, надає можливість міжособистісного спілкування практично всім жителям зони обслуговування, організує їхнє культурне дозвілля. Вона наближена до конкретних людей, враховує їхні інтереси і потреби, поступово стаючи необхідною складовою інфраструктури населеного пункту. В центрі уваги бібліотекарів завжди стоїть пересічна людина зі спеціальними і загальнокультурними потребами, певними життєвими інтересами.

На базі бібліотек Чернігівщини в 2014 році було розпочато апробаційний етап проекту добродійної акції «Книжкова сотня», що став своєрідним продовженням «100 книжок для сільської бібліотеки». Долучено до цієї акції було 3 бібліотеки Чернігівщини: **Чернігівська міська центральна бібліотека ім. М.Коцюбинського, Іванівська сільська бібліотека-філія Чернігівської ЦБС та Менська ЦБ.** Ініціатором проекту виступили письменник та журналіст А. Кокотюха, громадська організація «Книжковий простір» та українська асоціація видавців та книгорозповсюджувачів. Проект здійснюється для всебічної підтримки українських бібліотек, оперативного поповнення фондів актуальною українською літературою та своєчасного інформування про книжкові новинки «Книжкова сотня».

Цільова програма «Будьмо здорові» діє у Варвинському районі. В рамках програми в бібліотеках **Варвинської ЦБС** проводились зустрічі з лікарями «Сімейний лікар – поради», «Алкоголь і тютюн: міфи та реальність», «Як захистити себе від туберкульозу», проходили тематичні зустрічі з фітотерапевтом «Чай на всі смаки», «Шукайте лікаря в природі», «Корисні продукти на вашому столі», «Здоровий спосіб життя в традиціях українського народу», «Зелена скарбниця здоров'я». Для користувачів було

організовано цикл відеолекторіїв «Психічне та емоційне здоров'я», «Увага, пивний алкоголізм», «Почати ніколи не пізно».

Впродовж року бібліотекарі **Городнянської ЦБС** брали участь у районних програмах: «Городнянщина – гордість моя» (*краєзнавча програма*), «Подорожуємо Городнянським краєм разом з бібліотекою» (*туристична програма*), «Бібліотека згуртовує громаду» (*районна програма*), «Здоров'я дитини – багатство родини» (*програма районної дитячої бібліотеки*), у проєкті «КнигоБібліоДесант» (*літній читальний зал на місцевому пляжі*).

Корюківська ЦБС приймала участь у соціальному проєкті «Культурна родина – читаюча людина», спільно з Корюківською міською молодіжною організацією «Альтернатива». У найбільших громадах та Чернігові пройшли різдвяні вертепи, під час яких учасники наколядували значну суму. Скриньки пожертв на придбання літератури були встановлені в магазинах міста. Завдяки всім небайдужим бібліотеки Корюківської ЦБС отримали 1579 прим. книг на суму 30 482 грн. Підсумком даного проєкту стала зустріч з письменниками братами Капрановими, які для кожної бібліотеки Корюківської ЦБС подарували нову літературу.

В **Чернігівській центральній міській бібліотеці ім. М.Коцюбиського** успішно працює безкоштовний навчальний заклад «Університет 60 плюс» для людей похилого віку, які навчаються на факультетах інформаційному, правовому та комунікаційних технологій. Для мешканців мікрорайону Рокосовського на базі б/ф № 4 було відкрито філію «Університету 60 плюс». Заняття ведуть провідні спеціалісти Чернігівського міського управління юстиції, управління праці та соціального захисту населення Новозаводської районної у місті Чернігові ради, Чернігівського обласного центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, волонтери Чернігівського державного технологічного університету. Завдяки спільним зусиллям партнерів створено бібліотечний блог «Правовий оберіг», створено сторінку «Університету 60 плюс» у соціальних мережах Facebook та Odnoklassniki. Інформаційно-консультаційний центр «Ти – не один» та креатив-студія «Кирпоноса Street» (**Чернігівська центральна бібліотека для дітей ім. О. Довженка**) активно працює з партнерами та волонтерами. Результатом такої співпраці стала перемога бібліотечних волонтерів

Чернігівського центру сімейної психології та розвитку (ЦСПР) в Національному конкурсі «Волонтер року 2013».

Бібліотека-філія № 2 для дітей **Чернігівської МЦБС**, взяла участь та залучивши до голосування друзів у соціальних мережах перемогла в міському онлайн-конкурсі «Отримай патріотичний малюнок на свій будинок». Разом з бібліотекарями студенти-волонтери розмалювали фасад бібліотеки в патріотичному стилі.

Бібліотекарі **Куликівської центральної бібліотеки** організували для місцевої молоді цикл зустрічей «Успіх земляків – приклад для молоді». На зустрічі запрошували місцевого фермера, мецената, депутата обласної ради, місцевих краєзнавців. До кожної зустрічі бібліотекарі ретельно готували викладки літератури про успішних людей.

Менська центральна бібліотека є співорганізатором студентського форуму Менщини. Для молоді бібліотекарі підгодували захід – «Бібліодесант» «Ми віримо в майбутнє України». Провели: патріотичну вікторину «З Україною в серці», конкурс «Крок за кроком», оформили книжкову виставку та викладку періодики. Звучали патріотичні мелодії до музичних вікторин.

До Всесвітнього дня в'язання на бібліотечному подвір'ї **Чернігівської міської центральної бібліотеки ім. М. Коцюбинського** бібліотекарі разом з читачами провели флешмоб «В'язання під каштаном» і надали йому патріотичний акцент: обв'язали ворота бібліотеки блакитно-жовтими прапорцями і таким чином підтримали всеукраїнську акцію розфарбовування міст кольорами українського прапора та символікою України.

Під час Прилуцького ярмарку **Центральна міська та центральна районна бібліотеки** започаткували поетичні читання на Літературній алеї біля пам'ятника Л. Забашти. Першими на пропозицію відгукнулись поетеса В. Грибенко, член Спілки письменників України Н. Ткаченко, початківця поетичного слова Н. Заболотна, поет М. Закревський та молоді прилуцькі поети.

Команда працівників **Чернігівської міської централізованої бібліотечної системи** взяла активну участь у флешмобі «Живий велосипед» на Красній площі та велопробігу вулицями міста до Всеукраїнського

велодня. 12 сучасних велобібліотекарів долучилися до встановлення чернігівцями національного рекорду 2014 року.

Відповідно до районної Програми «Збереження історичної пам'яті про Перемогу у Великій Вітчизняній війні та підпільно-партизанський рух у Щорському районі» на 2011-2015 рр. **Щорською центральною бібліотекою** проведені патріотичні квести для молоді «Час не загоїть рани», «Пам'ять не зitre всевладний час». Учасники квесту, що проходив у місцевому лісопарку, дізнались унікальні подробиці тогочасних воєнних подій. Також бібліотекарі **Щорської ЦБС** долучилися до районної програми «Відпочинок і оздоровлення дітей на період до 2015 року». Центральною бібліотекою організовано літню читальну залу у таборі «Дружба», де відпочиваючі могли ознайомитись з новими книгами та періодикою, взяти участь у розвагах. Виходячи із політико-економічної ситуації в Україні, **Щорська центральна бібліотека** ініціювала проект «Бібліотечна ідея добра», підтримавши громадського активіста Павла Семененка у реалізації його власного проекту «Сенс життя». В читальній залі була оновлена виставка-інсталяція, яка розкривала бачення автора основних складових життя людини, представлена скринька для зворотного зв'язку з автором.

Реклама бібліотек. Популяризація фондів.

Будь-яка бібліотека, створюючи власну продукцію і надаючи різноманітні послуги, прагне до того, щоб її робота була прийнята і належно оцінена користувачами. Для того, щоб зацікавити громаду, бібліотеки активно використовують рекламу.

У пошуках джерел поповнення бібліотечного фонду новими виданнями в бібліотеках **Бахмацької ЦБС** впродовж року проводились акції «Прочитав сам – подаруй бібліотеці», «Книги з добрих рук», «Кидай все й читай», «Запиши в бібліотеку свою родину», «Прочитай книгу про війну», піар-акція «Читай, поки молодий». В бібліотеках-філіях проводилось опитування «Що читає сільський голова?», «Книги чи комп'ютер: чому віддасте перевагу?».

Бібліотеками **Борзнянської ЦБС** впродовж року було проведено різноманітні PR-акції: «Привітай бібліотеку», «Читаюча стрічка»,

«Книжковий бульвар – 2014», «Книжкова торбина для всієї родини», «Читай, думай, відпочивай», «Приведи друга в бібліотеку», «Книжковий дім запрошує в гості», «Літо з книгою», «Тут моя бібліотека». Для читаючих родин в **Борзнянській ЦБ** бібліотекарі створили куточок сімейного читання «Читаємо разом з дітьми». З метою залучення нових читачів працівники книгозбірні разом з волонтерами створили вуличну бібліотеку «Час бути разом». Також організували буккросинг «Борзнянським книговиром», вільні книгополички якого розмістились у районному відділі внутрішніх справ, кафе та в бібліотеці. Благодійні акції «Благодійний діалог», «Підтримай бібліотеку» сприяли залученню нових користувачів.

До професійного свята у **Бобровицькій центральній бібліотеці** працівники оформили фотогалерею «Кращі користувачі бібліотеки», виставку фотоальбомів «З історії бібліотеки», проводили для бажаючих екскурсії «Невідома бібліотека».

При **Городнянській центральній бібліотеці** продовжує працювати нестационарна форма обслуговування «Читальний зал в організаціях та підприємствах», що обслуговує 9 організацій. Окрім традиційних акцій «Приведи друга до бібліотеки», «Подаруй бібліотеці книгу», запроваджена нова акція «Бібліоподарунок імениннику».

До Всеукраїнського дня бібліотек у **Ніжинській центральній міській бібліотеці ім. М. Гоголя** бібліотекарі організували виставку «Гарячі страви від нашої бібліотеки», на якій представили уривки з художніх творів з описом страв і сучасний рецепт тієї ж страви.

Мринська бібліотека-філія Носівської ЦБС продовжує видавати для жителів села щомісячний інформаційний бюлетень «Літературний Мрин» та щоквартальне доповнення до нього «З чого починається Батьківщина». Також в 2014 році видано першу книгу «Портрет» бібліотекаря Мринської сільської бібліотеки-філії Х. Р. Джуламанова.

Традиційно проводилися дні відкритих дверей для всіх категорій читачів у **Прилуцькій міській центральній бібліотеці ім. Л. Забашти**: «Книжкове місто», «Подорож у книжкову країну», бібліомандрівка «Літо в бібліотеці», екскурсія до кімнати-музею Л. Забашти. Культурною подією 2014 року визнано вручення нової літературної премії імені Анатолія Дрофаня.

Для користувачів **Прилуцької центральної районної бібліотеки** популяризація книжкового фонду відбувається завдяки організації актуальних тематичних полицок: «Генії детективного жанру», «У вирі тих подій», «Книги, які змінили український світ», «Історичний калейдоскоп», «Про це сперечаються», «Душа природи чуйна і прекрасна». На абонементі для зручності читачів використовується тематична розстановка: «Історичні романи», «Любителям фантастики», «Детектив очима жінки», «Сторінками любовних романів», «Сучасний російський роман», «Українські письменники – для вас».

З метою підвищення іміджу бібліотеки, працівники **Срібнянської ЦБС** організували цикл заходів «Розповім усім про себе», впродовж року бібліотекарі проводили в різних установах презентаційні дні бібліотеки, а також екскурсії бібліотеками.

Бібліотекарі **Срібнянської ЦБС** зібрали вірші читачів та видали збірку віршів, присвячених Кобзарю «Мій Шевченко».

Впродовж літа у міському сквері діяв літній читальний зал **Щорської центральної бібліотеки** «Бібліотечний пікнік». Двічі на тиждень всі бажаючі могли відпочити, почитавши книги, періодичні видання, взяти участь у вікторинах, іграх. Кожен день був тематичним: «День шоколаду», «Фіточай», «Пригощає бібліотека», «День Тараса Шевченка», «Етновікторина», «Прийшов Спас, приніс яблука для вас». Для дітей організовувались екскурсії до бібліотеки.

Чернігівська центральна районна бібліотека в 2014 році продовжила цикл знайомств з творчістю відомих письменників Чернігівщини. Так, в холі Чернігівського технологічного університету бібліотекарі традиційно розгорнули книжкову виставку «Відомі імена на літературній карті району». До 120-річчя О. Довженка бібліотекарі створили відеопрезентацію про творчість відомого земляка «Лебедина пісня Олександра Довженка», яку можна переглянути на сайті бібліотеки. Бібліотекар **Шибиринівської сільської бібліотеки Чернігівської ЦБС** популяризувала фонд своєї бібліотеки на Золотому пляжі в Чернігові, організувавши «Бібліотечне літо на пляжі». Відпочиваючі читали періодику, книги, а малеча розфарбовувала розмальовки, до «пляжної бібліотеки» завітала й письменниця Тетяна Пакалюк. **Олишівська бібліотека-філія**

Чернігівської ЦБС організувала опитування серед читачів «Бібліотека моєї мрії». На плакаті відвідувачі бібліотеки висловлювали свої ідеї, пропозиції, побажання для бібліотеки. Успішно також в цій бібліотеці пройшла акція «Приведи друга до бібліотеки», учасники якої отримали заохочувальні призи.

Популяризація читання

До Всесвітнього дня книги та авторського права в **Борзнянській центральній бібліотеці** для читачів проведена літературна вечірка. Гостей заходу ознайомили з цікавими фактами про книги, відбулась літературна вікторина «СМС від літературного героя». Бібліотекарі провели гру-суперечку «Бібліомлинці», бажаючі взяли участь у книжковій рекламній паузі «Цікавинки звідусіль». На закінчення літературної вечірки відбулась автограф-сесія «Симфонія душі» з місцевими поетами, вручено почесні грамоти та цінні подарунки переможцям акції «Книжковий бульвар – 2014».

Для популяризації книги та читання до жителів Городні завітали письменники брати Капранови. Відомі на всю Україну не лише як письменники, а й громадські діячі, брати співали пісні, презентували власні книги, **Городнянській центральній бібліотеці** подарували книги з автографами. Восени до городянських читачів завітала в гості українська дитяча письменниця Л. Ніцой. Юні читачі дізнались про історію книги, а малюнки та листи для воїнів АТО обмінювали на книги письменниці з її автографом.

Бібліотекарі **Куликівської ЦБС** провели опитування серед населення «Кобзар у Вашій оселі». **Бібліотекар с. Жуківка** створила кросворди для своїх читачів «Чи знаєте ви творчість Т. Шевченка». Учасники літературно-мистецької світлиці «Стежина», що діє при бібліотеці, вже підготували до друку третю поетичну збірку власних творів. Власні книги видали та презентували Олена Шимко (зб. поезій «Сяйво ночі в її очах...») та Людмила Богданова (історико-краєзнавчі нариси «На святій землі козацькій»), у бібліотеці-філії с. Горбове було презентовано збірку поезії «Палітра душі» жительки села Світлани Корми. Читач **Куликівської ЦБ** Л. Повозник подарував бібліотекам системи 50 прим. власних збірок поезій. «Лелечий край».

До Дня визволення Менщини центральна бібліотека оформила виставку періодичних видань воєнних років «На пожовклих сторінках сліди

історії сумні». Олена Печорна під час районного семінару презентувала свої книги «Грішниця», «Кола на воді», «Фортеця для серця» у **Менській ЦБ**, бібліотекарі ЦБС мали змогу придбати книги з автографом.

Впродовж квітня до Всесвітнього дня книги та авторського права бібліотекарі **Носівської центральної бібліотеки** в школах проводили з учнями бесіди та демонстрували фільм «Пам'ятники книзі в різних містах світу».

Дискусії про поезію, її виховну функцію та про потребу у спілкуванні розгортались у читальній залі **Прилуцької міської бібліотеки ім. Л.Забашти** на ювілейному творчому вечорі прилуцького поета Євгена Постульги «Я маю день. Я маю час, а, отже, маю мрію». Зустріч пройшла у стилі ретро-квартири: за філіжанкою кави із найближчими друзями ювіляра та молоді початківці пера.

В травні, в **міській центральній бібліотеці імені Любові Забашти**, відбулась презентація книги «Грішниця», автором якої є прилучанин, нині декан філологічного факультету Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, член Спілки письменників та Спілки журналістів України Олександр Забарний. Книга присвячена останньому коханню Шевченка до Лукери Полусмак. Актори народного аматорського театру «Рампа» міського Будинку культури зіграли уривок із нової книги.

Щоб зацікавити молодь читанням у **Срібнянській центральній бібліотеці** провели літературний диліжанс «Мандрівка літературними новинками». Учасники заходу дізнались про життя та творчість письменників, ознайомилися з новинками літератури. Під час поетичного вернісажу «Як мелодійно і казково, звучить у віршах рідна мова» юні читачі декламували вірші про мову, як відомі, так і власні доробки, розгадували загадки, читали скоромовки, гуморески, прислів'я та приказки. Любителі поезії збираються в **Срібнянській центральній бібліотеці** на засідання клубу «Поетичні суботи».

В 16-й раз **Чернігівська центральна бібліотека ім. М. Коцюбинського** вітала творців і шанувальників книг, народжених на Чернігівській землі, які взяли участь у літературному конкурсі «Краща книга року». Престижна премія Чернігівського міського голови була вручена

Сергію Бутку та Олені Лисенко за книгу «Спалені села і селища Чернігівщини в 1941-1942 роках: злочини проти цивільного населення».

Правове виховання. Правова допомога

З метою формування правової свідомості молоді в бібліотеках Ріпкинського району наприкінці 2014 року проходила акція «16 днів проти гендерного насильства». В **Ріпкинській районній бібліотеці** було проведено круглий стіл «Не дозволяй насиллю зруйнувати родину» за участю спеціалістів районного центру соціальних служб сім'ї та молоді, відділу культури і туризму РДА, сектору у справах дітей Ріпкинської РДА, освітян та учнів.

Згідно «Плану заходів проведення в Чернігівській області обговорення змін до Конституції України щодо децентралізації державної влади» в **Чернігівській міській центральній бібліотеці ім. М. Коцюбинського** відбулось публічне обговорення «Внесення змін в Конституцію України щодо децентралізації влади». До Всеукраїнського тижня права відбувся відео-лекторій «Правові знання – кожному», присутні переглянули відео матеріали «Історія та визначення прав людини», «Право людини № 1» та ознайомились з кримінальною відповідальністю підлітків за допомогою слайд-фільму. На базі бібліотеки відбувся семінар юристів міського управління юстиції, де з оглядом літератури «Міське самоврядування: локальні практики регіонів» виступив працівник ЦПП.

Впродовж року поповнювався фонд нормативно-правових документів рішеннями міської ради, які вносились в базу даних, що налічує 679 назв в Чернігівській центральній міській бібліотеці ім. М.Коцюбинського. Студентами-волонтерами консультативного пункту юридичної клініки ЧШБіП МНТУ ім. акад. Ю. Бугая «Право і закон» за рік розглянуто 28 справ: з питань соціального забезпечення – 2; цивільного права – 6; сімейного права – 7; трудового права – 6; житлового права – 7.

З початку року в Інтернет-центрі **Козелецької центральної бібліотеки** працює дистанційний консультативний пункт, створений Чернігівським громадським комітетом захисту прав людини за сприянням Чернігівської обласної державної адміністрації та Благодійної організації «Всеукраїнська коаліція з надання правової допомоги». Дванадцять

користувачів бібліотеки отримали безоплатні правові консультації профільних юристів в онлайн режимі. Зокрема на такі теми, як «Створення громадської організації», «Нарахування пенсії», «Заповіт», «Реєстрація ТОВ», «Надання посередницьких послуг», «Укладення договору», «Приватизація земельної ділянки», «Оформлення спадщини».

На базі **Срібнянської центральної бібліотеки** у 2014 році створено громадську правову приймальню. В її роботі активну участь беруть працівники районного управління юстиції та працівники центральної бібліотеки. В рамках Всеукраїнського тижня права в ЦБ відбувся день права, під час якого відбулася зустріч з представниками юстиції.

Активну роботу проводить **Щорська центральна бібліотека** за Програмою правовиховної та правоосвітньої роботи бібліотек Щорської ЦБС на 2011–2015 рр. Створено центр правової інформації, де забезпечується робота консультативного пункту безкоштовної первинної правової інформації спільно з районним управлінням юстиції

Соціальне партнерство бібліотек

Соціальне партнерство – перспективний шлях заради подальшого розвитку системи соціального обслуговування, який дозволяє оперативно та якісно задовольняти інформаційні та культурні потреби громади. У бібліотечній сфері соціально-партнерські відносини – це взаємодія бібліотек з усіма суб'єктами суспільства: користувачами, органами влади, громадськими організаціями, бізнес-структурами, видавництвами, іншими бібліотеками, а також з вітчизняними та закордонними благодійними фондами. До того ж бібліотекам не завжди вистачає власних сил у вирішенні таких важливих соціальних проблем, як, наприклад, удосконалення бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів на основі комп'ютеризації, покращення комплектування та збереження фондів. Для цього необхідні спільні зусилля, тобто соціальне партнерство.

Для членів клубу «Золоте покоління» та читачів **Городнянської центральної бібліотеки**, працівники книгозбірні організували вечір відпочинку «Осіньне рандеву». Учасникам заходу сподобались конкурси «Осіньна ікебана», «Намісто з горобини», «Білочки-господарочки», «Прогулянка під парасолькою». Під час заходу лунали пісні у виконанні

ансамблю «Ветеран» та нещодавно створеного гурту «Городняночка», що діють при територіальному центрі соціального обслуговування населення.

Ніжинська міська центральна бібліотека ім. М.Гоголя вже багато років співпрацює з культурно-просвітницькою спілкою громадян польського походження «Астер». Впродовж 2014 для жителів міста проводили спільні заходи. До різдвяних свят учасники ансамблю «Гвездечка» підготували різдвяний вертеп, під час святкування співали українські, польські, іспанські колядки. В читальній залі центральної бібліотеки для читачів відбулась імпреза «Видатні особистості Польщі та України». Гості, мали змогу покуштувати традиційні як українські страви так і польські. До дня Незалежності, в рамках фестивалю «Поліське коло», бібліотекарі разом з членами спілки «Астер» презентували виставку-дегустацію кулінарних страв польської кухні.

Вже впродовж кількох років при **Прилуцькій центральній районній бібліотеці** діє програма підтримки місцевих авторів, яку розробила директор ЦБС разом з сільським головою с. Івківці Миколою Черепом. Завдяки цій програмі вийшли книги А. Суховерського та Н. Джерельної. Нові видання були презентовані авторами в Прилуцькій центральній бібліотеці на засіданні «Книжкової світлиці».

День інформації «На пульсі району» провели бібліотекарі **Семенівській ЦБ** разом зі спеціалістами з районного управління праці та соціального захисту, районного управління юстиції, пенсійного фонду. Всього зібралось в читальній залі 56 зацікавлених громадян.

На урок історії «Тої слави козацької повік не забудемо» до **ЦБ ім. М. Коцюбинського Чернігівської МЦБС** завітали літні люди, якими опікується Деснянський територіальний центр обслуговування людей похилого віку. Бібліотекарі представили слухачам огляд краєзнавчої літератури «Чернігівщина періоду Гетьманщини». Найбільшу увагу привернули до себе книги чернігівського історика Сергія Леп'явка «Чернігів. Історія міста», «Ілюстрована історія Чернігова», нове видання чернігівських краєзнавців В. Бойка, Д. Казімірова, С. Леп'явка «Владні інституції Чернігово-Сіверщини. Ілюстрована історія». Учасники зустрічі переглянули фільм «Покрова» з телесеріалу «ЛОГОС», який створено на основі науково-

публіцистичного твору Павла Мовчана «Витоки». На знак вдячності бібліотека отримала від користувачів книги.

Соціокультурна діяльність

Публічні бібліотеки Чернігівщини – це інформаційні книгозбірні, які стали осередком цікавого суспільно-політичного життя області, місцем зустрічі талановитих людей, проведення круглих столів, творчих портретів, вечорів, презентацій книг письменників, різноманітних книжково-ілюстративних виставок, тематичних переглядів, творчих виставок декоративно-прикладного мистецтва.

Бібліотеками **Борзнянської ЦБС** проведено цикл заходів з популяризації української мови: турнір-подорож «Мова духовний скарб нації», мовний калейдоскоп «Безсмертя нації у мові», інтелектуальна подорож «Без рідної мови збідніє земля», лінгвістичний турнір «Магічне царство мови». До новорічних свят для читачів бібліотеки організували цікавий краєзнавчий захід «Книжковий Миколай». Під час заходів були зібрані та презентовані традиції Борзнянщини на зимові свята, оформлена книжкова виставка «Різдвяні історії з книжкової шафи».

При бібліотеках **Варвинської ЦБС** створені «Бюро добрих послуг». До них бібліотекарі залучили волонтерів, які допомагають обслуговувати людей з обмеженими можливостями. Користується неабиякою популярністю і «Служба взаємодопомоги», функція якої збір, систематизація, розповсюдження і обмін рецептами народної медицини, інформацією про лікарські рослини, ліки. Бібліотекарі Варвинської ЦБС намагаються забезпечити сприятливі умови для людей з особливими потребами до творчості. Так, впродовж 2014 року організовувались виставки вишивок, коренепластики. Майстрині проводили для інвалідів майстер-класи з вишивки, бісероплетіння та шиття. **Варвинською центральною бібліотекою** розроблено соціальну програму «Будьмо здорові» у партнерстві з працівниками соціального захисту населення та товариством Червоного Хреста. Разом з медичними закладами проводять різноманітні заходи з популяризації здорового способу життя. Разом з працівниками управління праці та соціального захисту впродовж року спільно з **Варвинською центральною бібліотекою** працювали за програмою «Університет третього

віку», брали активну участь в організації тематичних вечорів «Зрілість – це наша юність мудрими очима», годині здоров'я «Корисні продукти на вашому столі», зустрічі з фітотерапевтом «Зелена скарбниця здоров'я», які проходили для членів клубу за інтересами «Золота осінь».

Вже три роки поспіль бібліотекарі **Городнянської ЦБ та РДБ** відкривають літній читальний зал на міському пляжі «КнигоБібліоДесант». Для відпочиваючих впродовж літа проводяться вікторини, інтелектуальні шоу, спортивні конкурси. Бажаючі можуть почитати періодичні видання, книги. Бібліотекарі надають безкоштовну послугу «Бібліоняня». Бібліотекарі **Городнянського району** відзначили 150-річний ювілей М. Коцюбинського в с. Вихвостів, адже саме революційні події села лягли в основу повісті «Фата моргана».

В **Козелецькій центральній бібліотеці** до Дня слов'янської писемності відбулась вікторина-пошук «Хто ті суцвіття звуків винаходив, що стали потім мовами народів?..». Читачі бібліотеки ознайомились з біографіями письменників-класиків завдяки виставці одного жанру «Доля класиків красного письменства в художній літературі». Свої поетичні та прозові твори читали члени літературної студії «Паростки». В січні 2014 року у читальній залі **Козелецької ЦБ** відбувся незвичний захід – віртуальний путівник в історію «Соборна мати-Україна – одна на всіх, як оберіг», присвячений 95-й річниці проголошення Акту Злуки та Дню Соборності і свободи України, який супроводжувався переглядом відео-сюжетів та фото про історичний досвід боротьби українців за свободу. Також до уваги учасників заходу у читальному залі була представлена виставка-хронологія «Майбутня доля мислилась соборно».

Читачі та бібліотекарі **Корюківської ЦБС** стали переможцями **Всеукраїнського конкурсу «Wikiday»**, що проходив в рамках проекту «Вікіпедія» за програмою «Бібліоміст». Метою конкурсу було сприяння поширенню знань про регіон проживання завдяки використанню онлайн-ресурсів Вікіпедії та створення публікації про рідний край. Сім учасників створили 12 публікацій. За підсумками конкурсу серед 61 учасника чотири переможці з м. Корюківки.

В **Менській ЦБ** пройшов тиждень журнальних відкриттів «Що читаємо сьогодні» та прес-калейдоскоп «Строката суміш: все про всіх і про

все». З метою виявлення рівня комфортності обслуговування користувачів було проведено анкетування «Наша інформація – ваш успіх». За матеріалами Менського районного центру соціальних служб сім'ї, дітей і молоді у фойє **Менської ЦБ** було оформлено тематичну фотовиставку дітей з обмеженими можливостями «Подих життя». Також впродовж року було оформлено ряд виставок у формі фотосушки: «Молодь Менщини», «Твоє майбутнє, Україно», «Погляд в минуле через фотооб'єктив».

З нагоди 160-річчя від дня народження М.Заньковецької в **Менській ЦБ** відбувся літературно-музичний вечір «Вогнем, жагою, пориванням вона серця палила всім». Гості заходу дізнались цікаві факти біографії акторки та переглянули театралізовану постановку у виконанні учасників літературної студії «Муза» та послушали пісні. До дня св. Валентина у **Менській ЦБ** пройшов захід «Ніч в бібліотеці» «Краса душі, краса любові – найвища краса на землі». Присутні ознайомились з цікавими фактами про кохання Т.Шевченка, про традиції поцілунків у різних країнах, переглянули слайд-шоу про символи кохання, приймали участь у вікторинах, інтерактивних іграх в конкурсах «Етикет», «Книги про кохання», «Назви літературну пару», «Я без тебе не я, ти без мене не ти», конкурс-мозаїка «Знайома класика». Молодь продемонструвала свої таланти у театральних замальовках та пантомімі, змагались за кращий комплімент та відгадували знайомі пісні про кохання під час музичної паузи «Мелодії любові». У вересні **Менська ЦБ**, учасники літстудії «Магія слова» та всі охочі святкували День народження літературної героїні Джульєтти «Янгол-охоронець закоханих».

Бібліотекарі **Синявської бібліотеки-філії Менської ЦБС** провели для місцевої громади екскурс в історію ткацького верстата та фестиваль синявських вареників, а також оформили фотостенд історії села «Зупинись, мить! Ти – історія!». В результаті таких заходів збільшилось кількість читачів бібліотеки, через популяризацію краєзнавчої літератури збільшилась книговидача та ксерокопіювання видань бібліотеки краєзнавчого характеру.

Бібліотекарі центральної бібліотеки до Дня Європи на центральній вулиці міста, яка перетворилась на євровулицю презентували літературну територію «Пізнай Європу через книгу».

Ніжинський огірок – бренд Ніжина, бібліотекарі **Ніжинської міської центральної бібліотеки ім. М.Гоголя** створили «Бібліотечно-огіркове

довідкове бюро», де можна ознайомитись з історією брэнда, його лікувальні властивості, дієтичні страви, косметику і навіть тлумачення снів. Створена добірка поезії «Його величність – ніжинський огірок в поезії», також бібліотечні працівники проводять дегустацію огіркових страв для читачів, і діляться рецептами оригінальних страв.

До Всесвітнього дня книги і авторського права бібліотекарі **центральної бібліотеки** провели бібліотечно-бібліографічну олімпіаду «Книга є мати всіх речей і вчитель всякому доброму вмінню» для студентів Ніжинського професійного аграрного ліцею.

До Всесвітнього Дня боротьби з тютюнопалінням бібліотекарі **Ніжинської центральної міської бібліотеки ім. М.Гоголя** провели акцію «Замість цигарки солодка цукерка», бібліотечні працівники обмінювали цигарки на цукерки, курці реагували на акцію з гумором. Під час роботи пришкільних літніх таборів проводили бібліотечні квести «У пошуках бібліотечних скарбів», команда переможців квесту отримала грамоту від бібліотеки.

Члени Клубу «Українські посиденьки», що діє при **Макіївській сільській бібліотеці-філії Носівської ЦБС** – любителі українського автентичного співу, збирають народознавчі матеріали рідного села: пісні, коляки, щедрівки, звичаї та обряди.

Бібліотека-філія с. Машево Семенівської ЦБС для працівників Машівського лісництва провела День спеціаліста «Майбутнє лісу в наших руках». Присутніх ознайомили з книгами відповідної тематики, провели огляд періодичних видань-часописів Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства «Ліси Чернігівщини» та «Лісовий і мисливський журнал» та книг відповідної тематики, організували виставку дитячих малюнків «Зелений скарб нашого краю» - учасників Всеукраїнського конкурсу дитячого малюнку «Людина і ліс». До Дня українського козацтва **Костобобрівська бібліотека-філія** провела з членами клубу «Глобус» читацьку конференцію «Твої ровесники у часи козаччини». Мовознавчий турнір «Живи вкраїнське слово, процвітай» провели в **Погорільській бібліотеці-філії Семенівської ЦБС**. Традиційно у вересні Погорільською бібліотекою був проведений літературний вечір присвячений О. Толстому та А. Погорільському, які проживали в Погорільцях. В **Семенівській ЦБ**

відбулась зустріч з письменницею Л. Ніцой, яка подарувала бібліотеці свої книги для дітей, а також передала книги-подарунки від братів Капранових.

Великою популярністю користується літературно-мистецьке об'єднання «Убідь», який було створено при **Сосницькій центральній бібліотеці**. Форма засідань найрізноманітніша: вечори відпочинку, години поезії, бенефіси, родинні свята, круглі столи. В 2014 році відбулось родинне свято членів об'єднання сім'ї Ковальчуків, творча зустріч з поетесою Борзнянщини Н. Т. Василенко, творчий вечір-портрет композитора, співачки К. Кулик, творчий вечір краєзнавця, письменниці В. Михайленко з Коропщини, музичний бенефіс В. Чернявського, поетичний вернісаж А. Ветрова. Цікаво пройшла презентація книги місцевої поетеси Н. Поди «Все мне дорого в жизни», під час якого глядачі переглянули відеоролик творчого шляху поетеси. «Убідьчани» своєрідно відзначили Всесвітній день поезії, організувавши поетичну ікебану «Літературне сузір'я Сосниччини».

Учасники літературно-мистецького об'єднання «Краяни», що об'єднує декілька бібліотек-філій **Чернігівської ЦБС**, проводили виїзні засідання. В Новоселівці, Терехівці, Киселівці, Павлівці в бібліотеках було проведено цикл документальних експозицій «Чернігівщина в полум'ї війни» та фотовиставка «За землю рідну, за народ віддам життя во славу України», присвячену учасникам АТО.

Незвичний бібліотечний захід «Молодіжна толока на подвір'ї бібліотеки» **Чернігівської центральної міської бібліотеки ім. М. Коцюбинського** привернув увагу багатьох мешканців міста. Розпочав свято відомий чернігівський письменник Сергій Дзюба. Бажаючі мали можливість прочитати уривок з твору Т. Г. Шевченка. Змонтований в подальшому відеоролик «Не промовчи Шевченка у собі» помандрував інтернетом, підтримуючи українців по всьому світу. Книгоманам була запропонована акція «Книжковий клондайк, або звільни книгу...». Проводились майстер-класи: книжкові закладки з петриківським розписом, оригінальні листівки, ляльки-мотанки, вишиті бісером ікони, орігамі, аквагрим. Вихованці ізостудії Палацу культури та художньої творчості провели малювання на пленері, а молодий художник Володимир Кравченко малював портрети всіх бажаючих. Волонтери ГО «Зоошанс» організували благодійну акцію «Добрі серця – теплі руки». Закінчилося свято спортивно-розважальною програмою.

З метою виховання патріотизму, національної самосвідомості й гідності та любові до Батьківщини на урок мужності до Дня збройних сил України до **ЦБ ім. М.Коцюбинського** були запрошені військові, учасники АТО. Між присутніми учнями ліцею залізничного транспорту, студентами «Університету 60 «плюс», громадою міста Чернігова та гостями не припинявся жвавий діалог. Учасникам зустрічі були запропоновані перегляди відеоматеріалів про Збройні Сили України, військових і учасників АТО, представлена книжкова виставка «Українські Збройні Сили: час становлення і гартування».

Робота з переселенцями, допомога воїнам

Сьогодні у такий важкий для України час військової агресії, коли встало питання захисту Незалежної України, вся країна гуртується в допомозі нашим захисникам. Допомога різноманітна. Не стоять осторонь і бібліотеки разом зі своїми читачами. Поряд із організацією фінансової та благодійної допомоги стоять заходи по підняттю морального духу наших військових. Саме цим і займаються бібліотеки разом зі своїми волонтерами. Організація концертів силами художньої самодіяльності та бібліотечного активу, створення різноманітних оберегів та виготовлення власноруч теплих речей для солдат – це теж вклад у велику добру справу, спрямовану на Перемогу.

Під час святкування Дня міста **бібліотечні працівники Городнянської ЦБС** приготували для жителів міста кулінарні смаколики під оригінальними назвами «З Україною в серці», «З днем визволення, рідна Городнянщино», «Життя дається для любові», «Казка з мудрими очима», «Козацькій славі жити у віках», «Загадки чарівниці природи». Кожен бібліогурт презентував свої страви у формі віршів, пісень, загадок. Кошти, зароблені під час благодійної акції, були передані на потреби АТО.

Бібліотеки **Корюківської ЦБС** брали активну участь у благодійній акції «Подаруй воїну Свято» (у рамках поведення Всеукраїнської акції «Святий Миколай – воїнам»). Користувачі **Корюківської районної бібліотеки** для дітей разом з бібліотекарями збирали необхідні речі, продукти, солодощі, дитячі малюнки, листи та обереги солдатам. Святково оформлені подарунки передали через волонтерів воїнам АТО.

Бібліотекар **Куликівської центральної бібліотеки** Олена Правдивець у співпраці з районним координаційним центром з допомоги мобілізованим, була координатором по збору необхідних речей для воїнів.

У 2014 році бібліотеки **Чернігівської МЦБС** активно співпрацювали з активістами громадської організації «Координаційний центр міста Чернігова по роботі з переселення людей зі сходу України і Криму та допомоги учасникам АТО». Бібліотекарі надали допомогу по збору теплих речей, книг дітям, що тимчасово перебувають в санаторії «Десна», взяли участь у благодійних акціях «Подаруй книгу дитині Донбасу» (200 книг зібрано і передано для Сєверодонецької дитячої бібліотеки) та «Жінки Чернігівщини в'яжуть для воїнів АТО». Бібліотеки ЦБС пропонують свої бібліотечно-інформаційні послуги переселенцям, цікаве дозвілля та відпочинок. За минулий рік користувачами бібліотек стало 30 переселенців зі Сходу України та Криму. Нові користувачі з числа біженців проходять безкоштовне навчання комп'ютерної грамотності в «Університеті 60 плюс» та на правовому факультеті цього Університету беруть участь у роботі бібліотечних клубів за інтересами: фотоклубі «Прекрасне поруч» та Польському клубі.

З метою збору коштів для придбання термобілизни воїнам АТО був організований Благодійний ярмарок «Діти – своїм захисникам», ініціатором проведення якого виступили учні та вчителі Чернігівської ЗОШ для дітей з вадами слуху. Ярмарок проходив **Центральної міської бібліотеки для дітей ім. О. Довженка**. Захід відвідало близько 200 чоловік і кожен мав можливість засвідчити дітям свою небайдужість до їхньої ініціативи, а заодно придбати оригінальні вироби та посмакувати печивом, яке приготували бібліотекарі, вчителі, батьки разом з дітьми. За зібрані кошти було придбано 6 комплектів термобілизни, які були передані чернігівським воїнам в зоні АТО. В бібліотеках **Чернігівської ЦБС** бібліотекарі разом з юними читачами створювали для воїнів обереги, малювали малюнки та писали листи.

У рамках акції «Мирна зброя культури – захисникам» **Ніжинською міською центральною бібліотекою ім. М. Гоголя** було організовано 15 різноманітних заходів: флешмобів, книжкових ярмарків, благодійних лотерей, виставок-продажів творчих виробів читачів бібліотеки.

Заходи до Всеукраїнського дня бібліотек

Бібліотечні працівники **Бобровицької центральної бібліотеки** до професійного свята для читачів оформили фотогалерею «Кращі користувачі бібліотеки», провели годину спілкування «Для Вас відкриті наші двері і серця», організували виставку фотоальбомів «З історії бібліотек».

У **Борзнянській центральній бібліотеці** для прихильників бібліотеки проходив День відкритих дверей «На крилах Всесвіту планета на ім'я Бібліотека» за фінансової підтримки спонсорів та волонтерів бібліотеки. Під час заходу всі бажаючі мали змогу ознайомитись із вмістом книжкової шафи «Світ захоплень», ознайомитися з виставкою «Віра. Надія. Любов», переглянути цікаві факти про бібліотеку за різні роки на сторінках газет та залишити побажання на листівці «Віват, бібліотеко!» та спробувати незвичні смаколики під час святкового фуршету «Бібліотека пригощає друзів».

До професійного свята бібліотекарі **Варвинської ЦБС** підійшли творчо. Напередодні свята в **центральної бібліотеці** було організовано цикл бібліотечних заходів «Зустрінемося в бібліотеці» під гаслом «Бібліотека – територія єдності». Для прихильників бібліотеки працівники провели літературно-музичний вечір «Осінь елегія», впродовж тижня проводились віртуальні подорожі «Дивовижний світ бібліотеки», віртуальні знайомства «Мої улюблені книги та письменники». Не залишився поза увагою й гумористичний вечір «Веселі бібліотечні історії». Наприкінці святкового тижня бібліотечних працівників місцева влада та друзі бібліотеки привітали з професійним святом, презентували цінні подарунки та грамоти, святкування завершилось екскурсією в місцевий туристичний комплекс «Водограй».

Бібліотекарі **Городнянської ЦБС** створили бібліотечне містечко. Впродовж святкового дня для гостей та жителів Городні бібліотекарі, презентували свої бібліотеки, під назвою «Бібліотека згуртовує громаду». Жителі району мали змогу помилуватись вишитими рушниками кожної бібліотеки «Бібліотечна родина Городнянщини». Кожен рушник був неповторний: окрім оригінального орнаменту, вишиті показники – кількість читачів, відвідування та книговидача. Кожна бібліотека приготувала для гостей свята вірші, пісні, загадки, краєзнавчі вікторини та ігри. Кошти, отримані від продажу бібліосмаколиків, були передані на потреби АТО.

Краєзнавча робота

Краєзнавство є одним з провідних напрямків діяльності бібліотек, і це – характерна риса нашого часу, коли українське суспільство приділяє значну увагу вихованню патріотизму. Успіх краєзнавчої діяльності повністю залежить від того, хто нею займається. ЦБС – зберігач найповнішого зібрання краєзнавчих ресурсів, центр поширення краєзнавчих знань. Адже вона за принципом максимальної повноти виявляє та включає до фонду бібліотек краєзнавчі документи про територію, відображає їх в ДБА, забезпечує бібліографічне обслуговування за запитами, що стосуються краю; організовує та проводить краєзнавчі дослідження щодо своєї території, створює первинні та вторинні джерела краєзнавчої інформації.

До 150-річчя від дня народження М. Коцюбинського в **Бахмацькій районній бібліотеці** для старшокласників проведено літературно-краєзнавчий вечір «Осяяний сонцем», під час якого учасники переглянули документальний фільм «Осяяний сонцем». З метою популяризації краєзнавчої літератури **бібліотеками Бахмацької ЦБС** проводились такі заходи як: круїз-вікторина «Наше місто славне й величне», літературна гра-мандрівка по рідному краю, мультимедійна презентація «Вони прославляли наш край», «Сім чудес Батуринського краю», літературно-краєзнавча подорож «Мандруйте Бахмаччиною, вона того варта».

Бібліотекарі **Борзнянської центральної бібліотеки** запровадили на місцевому радіомовленні краєзнавчі читання про видатних діячів Борзнянщини. Впродовж 2014 р. було проведено 15 радіопередач. Для любителів історії рідного краю бібліотекарі провели краєзнавчий телетайп «Борзна й борзнянці у плині часу», під час якого учасники заходу ознайомились з цікавими фактами біографії видатних борзнянців, також грали в краєзнавчо-пізнавальну гру «Хто ці люди?».

До 120-річчя від дня народження О.Довженка бібліотекарі для користувачів провели літературно-географічну гру «Що? Де? Коли?», під час якої любителі творчості Олександра Петровича ознайомились з життєвим та творчим шляхом письменника та кінорежисера. Присутні переглянули буктрейлер «І вам, і нащадкам», створений бібліографами **Борзнянської ЦБС** за кіноповістю «Зачарована Десна».

В **Ічнянській центральній бібліотеці** відбулась презентація унікального видання, аналогів якого немає в жодному районі Чернігівської області, «Енциклопедія Ічнянщини». Презентував довідкове видання автор, В.Шевченко. Про історію написання роману «Чорна Рада», та події в Ічні, які згадуються в романі до ювілею П.Куліша працівники центральної бібліотеки провели літературну годину.

В **Козелецькій ЦБ** відбулись ряд заходів краєзнавчого характеру, найцікавіші з них: краєзнавча вікторина «Козелеччина літературна», презентація книги Віктора Глуценка «Козелець: церкви Київської слобідки», етнографічна година «Білявко-хатино, з твого вікна світить доля мені».

Бібліотеки **Корюківської ЦБС** популяризують знання про регіон, село, свій край, відомих людей завдяки краєзнавчим дням «Поети у слова вдихають душу».

Ніжинська міська центральна бібліотека ім. М.Гоголя взяла участь у вуличній акції «Вони прославили наше місто», яка проходила до Дня міста. Бібліотекарі підготували виставку-вернісаж портретів та біографій відомих ніжинців. Члени «Літературної вітальні», що діє при **Ніжинській міській центральній бібліотеці ім. М.Гоголя**, провели виїзне засідання на батьківщині О.Довженка, поспілкувались з співробітниками музею, обмінялись своїми враженнями від поїздки.

У читальній залі **Прилуцької міської центральної бібліотеки ім. Л.Забашти** оформлено краєзнавчий куточок «Краєзнавчий портрет міста», який містить матеріал з історії міста, про видатних особистостей Прилуччини. Про сучасне прочитання творів Коцюбинського, бібліотекарі організували для своїх користувачів відеолекцію мовознавця Ірини Фаріон із циклу «Від книги до мети». Розповіді лауреатів премії імені М. Коцюбинського Ніни Ткаченко та Лілії Черненко про роль премії у їх житті та значення майстра слова Михайла Коцюбинського у їх творчості. Скайп-діалог із головою Чернігівського відділення СПУ Оленою Конечною та заступником директора з наукової роботи музею-садиби М.Коцюбинського Наталією Коцюбинською про ювілейні святкування в Чернігові на Болдиній горі, де знаходиться могила письменника.

До 120-річчя О.Довженка відбувся скайп-діалог із працівниками літературно-меморіального музею Олександра Довженка в Сосниці

«Олександр Довженко: історико-біографічний аспект», приурочений 120-річчю письменника.

В **Прилуцькій центральній районній бібліотеці** відбулась зустріч з краєзнавцем французького походження В. В. Латуїлем. Відомий краєзнавець розповідав про село Линовицю, історію якого збирає все життя. Присутні мали змогу побачити колекцію старовинних фотографій відомих односельчан, цікаві документи та унікальний документ - копію з оригіналу вільної Т. Шевченка. Бібліограф **Прилуцької ЦРБ Т. Печена** брала активну участь у науково-практичній конференції «Сьогодення та перспективи реалізації туристично-краєзнавчих та екологічних проектів на Прилуччині», організованої Прилуцьким гуманітарно-педагогічним коледжем ім. І. Я. Франка, на якій розповідала про краєзнавчу роботу Прилуцької ЦБС, а також продемонструвала відеопрезентацію.

Веселі родинні посиденьки до Дня родини відбулись у **Товкачівській бібліотеці-філії Прилуцької ЦБС**. Жителі села принесли свої сімейні альбоми, ділились родинними спогадами, вгадували на старих світлинах родичів, земляків. Така форма заходу дуже сподобалась присутнім, тому цикл таких посиденьок буде продовжено.

Екскурс в історію села провели в **Спаській, Вільшанській, Бутівській бібліотеках Сосницької ЦБС**. Бібліотекарі розповідали про давні назви вулиць рідного села, були також оформлені фотовиставки «Історія села в давніх світлинах». В **Сосницькій центральній бібліотеці** відбулась арт-зустріч «Маленьке диво на долоні – писанка» з Народним майстром, членом Національної спілки народних майстрів України – земляком А. П. Семенцовим, який розповів про писанкарство на Сосниччині.

Краєзнавча робота бібліотек **Чернігівської ЦБС** базується на збиранні, впорядкуванні та розповсюдженні інформації про історію Чернігівського району, запис переказів та спогадів старожилів, відродження забутих імен земляків. Свої здобутки бібліотекарі презентують під час районних краєзнавчих конференцій. Бібліотекарі **Чернігівської ЦБС** брали активну участь у районних краєзнавчих конференціях «Краєзнавство: шлях, що веде до самопізнання», «Долі загублені у роки Великої Вітчизняної війни жителів Чернігівського району» під час яких представляли книги земляків, роботи краєзнавців, істориків та краєзнавчі матеріали зібрані бібліотеками

системи. В 2014 році проходив черговий етап пошуково-краєзнавчої експедиції «З тобою, роде мій орлиний, іду дорогами війни». Бібліотекарі Чернігівської ЦБС продовжують знайомити молоде покоління з відомими земляками. Навесні у фойє Чернігівського національного технологічного університету було організовано книжкову виставку «Відомі імена на літературній карті Чернігівського району».

На вшанування пам'яті видатного українського письменника М. М. Коцюбинського **Чернігівська центральна бібліотека ім. М. Коцюбинського Чернігівської МЦБС** провела літературний вечір «Феномен Коцюбинського». Учні Чернігівського обласного педагогічного ліцею для обдарованої сільської молоді прослухали доповідь завідувачки відділу обслуговування, познайомились з книжково-ілюстративною виставкою, де були розміщені найцікавіші видання сьогодення і минулих років. Присутні мали змогу переглянути документальний фільм «М. М. Коцюбинський. Фотовиставка», створений бібліотекарем О. Дудкіною за фотовиставкою 1963 року, упорядкованою Іриною Михайлівною Коцюбинською.

«Зоряний шлях О. П. Довженка» – під такою назвою проходив довженківський тиждень, присвячений 120-річчю від дня народження письменника в **центральной бібліотеці для дітей ім. О.П. Довженка Чернігівської МЦБС**. В рамках тижня були проведені віртуальний калейдоскоп «Наш незабутній Довженко», книжкова виставка «Співець зачарованої Десни», перегляди документальних і художніх фільмів, літературні години. Допомогла здійснити віртуальну мандрівку на батьківщину славетного земляка О. Довженка користувачам **бібліотеки-філії № 5 Чернігівської МЦБС** науковий співробітник літературно-меморіального музею Довженка у Сосниці О. М. Плитник.